

Ана З. Јевтовић¹
Универзитет у Нишу, Филозофски факултет,
Департаман за комуникаологију и новинарство
Ниш (Србија)

Предраг Ђ. Бајић²
Универзитет „Унион – Никола Тесла”,
Факултет за спорт
Београд (Србија)

Маја М. Војиновић³
Универзитет „Унион – Никола Тесла”,
Факултет за менаџмент
Сремски Карловци (Србија)

070.16(497.11)"2021"
32.019.51:070(497.11)"2021"
316.77:174(497.11)"2021"

Прејледни научни рад
Измењен 31/08/2022

Прихваћен 02/09/2022

doi: [10.5937/socpreg56-39133](https://doi.org/10.5937/socpreg56-39133)

ЦРНА ХРОНИКА КАО СЕГМЕНТ МЕДИЈСКЕ АГЕНДЕ У ДНЕВНИМ НОВИНАМА У СРБИЈИ

Сажетак: Рад проблематизује значајну заступљеност црне хронике у извештавању у штампаним медијима. Квантитативном и квалитативном анализом садржаја десет дневних новина у Србији истраживане су жанровске карактеристике и уређивачке политике које се користе у приказивању садржаја из сегмента црне хронике. Уочава се да се дневне новине у значајној мери баве темама насиље и смрт, али и да квалитет извештавања не прати квантитет публикованих текстова. Посматрајући садржај, може да се закључи да озбиљна дневна штампа улаже одређене напоре у очување професионалних стандарда новинарске професије, за разлику од таблоида, који доминирају медијским простором. Током анализираниог временског интервала готово да нема дана да се у таблоидима на странама са садржајима из сегмента црне хронике не откривају одређене појединости повезане са животом жртава, могућих починилаца кривичних дела, као и других актера, уз уочена кршења правила новинарске етике. Због свега тога, неопходно је радити на еманципацији у два смера, ка већој одговорности редакција, уредника и новинара и ка снажнијој медијској писмености саме публице.

Кључне речи: штампа, медијска агенда, црна хроника, таблоидизација, сензационализам

---

¹ jevtovic.ana@gmail.com

² predrag.bajic@fzs.edu.rs

³ vojcinovic@famns.edu.rs

У савременој штампи свакодневно се објављује на стотине вести различитих жанрова, при чему се међу главним садржајима за привлачење пажње публике налазе они из црне хронике, где су доминантне теме попут убистава и самоубистава, породичног насиља с трагичним последицама, тешких саобраћајних несрећа, криминала и другог. Ако је при томе информација праћена сензационалистичким, шокантним насловима или експлицитном фотографијом, добија се још снажнији одјек.

„Како год да се свет мења, чињеница је да масовни медији имају изузетно важну улогу – ‘учествују у креирању стварности обављајући свој свакодневни рад’ (Milivojević, 2015, стр. 67)”, па тако имају важну улогу и у креирању слике о разним догађајима и личностима, „херојима и антихеројима, победницима и губитницима, постављају рам њиховог портрета” (Вајић, 2021, стр. 18). Због тога је јасно да је „одговорност медија велика; потребно је професионално извештавати, поседовати осећај за меру и аналитичко сагледавање проблема, као и постављање приоритета у решавању” (Milenković & Milenković, 2022, стр. 314), што на данашњој медијској сцени, генерално гледано, често није примарни правац деловања. О начинима на које се филтрирају и уоквирују одређени догађаји, говори и један од ранијих радова о презентацији криминалитета у медијима:

„Реалистична презентација криминалитета подразумевала би ослањање медија на чињенице, тачније, приказ структуре и трендова криминалитета према званичној статистици. Сходно томе, појединачни облици криминалитета требало би да буду медијски заступљени пропорционално свом уделу у укупној структури криминалитета. Ипак, медији врше дисторзију криминалитета селективним извештавањем о појединим облицима криминалитета, искључиво на основу њиховог комерцијалног значаја” (Kesić, Dželetović & Tomić, 2020, стр. 1424).

Криминал, пороци, насиље, као и сензационалистичко, тривијално и слично извештавање о смрти уопште неосетно су постали нешто што се прихвата као уобичајена последица девијантних деловања унутар потрошачког друштва. На овдашњој медијској сцени „забављачка функција избила је у први план, ријалити стварност укомпонована је у политичку реалност, при чему је чак и језик јавног говора таблоидизован и банализован” (Jevtović & Вајић, 2019b, стр. 1022). У таквом окружењу и медијски пласирано насиље добија нове, све бруталније форме, с временом попримајући карактеристике топ ексклузиве.

То се дешава у времену у којем се „битно мењају садржај и смисао људске интеракције, јер се комуникациона моћ усмерава ка полуобразованим масама које под утицајем медија промовишу потрошачки конзумеризам” (Jevtović, Petrović & Aracki, 2014, стр. 16). Примарни циљ тржишно оријентисаних медија увек је повећање броја читалаца, што се постиже креирањем одговарајућег односа између информативне и забавне функције, чиме се открива и уређивачка политика одређених новина. Црна хроника, која је у фокусу овог рада, посебно се истиче у таблоидима, који су доминантан сегмент на тржишту дневне штампе у Србији, па су, самим тим, такви садржаји веома значајни на медијској агенди.

ТЕОРИЈСКО-МЕТОДОЛОШКИ ОКВИР ИСТРАЖИВАЊА

Сами медији су „разнолики скуп индустрија и пракси, од којих свака има своје методе комуникације, специфичне пословне интересе, ограничења и публику” (Brigs & Koblі, 2005, str. 5), при чему се штампа издваја као дистрибутивни центар текстуално-визуелних порука из којих рецепијент извлачи онолико значења колико сам има интелектуалног, емоционалног или афективног потенцијала. Уз то, штампа и даље има значајан утицај када је реч о постављању агенди друштвених догађања тако што намеће образац за њихово тумачење, и то како селекцијом и хијерархијом тема које се успостављају на дневном нивоу, тако и њиховим истицањем, понављањем, односно „уоквиравањем” и „појачавањем” интерпретација тих тема (Kunczik & Zipfel, 2006; Coleman et al., 2009; Entman, Matthes & Pellicano, 2009), што се поклапа с теоријама дневног реда (*agenda-setting theory*) и уоквиривања (*framing theory*).

Када је реч о тржишту штампаних издања дневних новина у Србији, доминира таблоидни дискурс, али постоје и представници озбиљне штампе, као и они који се налазе између та два пола. Сами таблоиди се већ разликују од озбиљне штампе „избором тема које су обично из света забаве, шоу бизниса, естраде, бизарних животних прича и црне хронике”, а издваја их и начин на који пишу – „то је сензационално и поједностављено комбиновање спекулација и нагађања више него чињеница, и доминација визуелног над вербалним садржајима” (Milivojević, 2007). Такође, таблоиди „трагање за позадином догађаја обично разумеју као завиривање иза кључаонице или испод сукње, где се налазе ‘скривене а важне’ појединости које озбиљна штампа обично превиђа” (Milivojević, 2007), али у тим случајевима често прелазе дозвољене етичке границе.

Квантитативном и квалитативном анализом садржаја десет дневних новина које излазе у Србији – *Полиџике*, *Данаса* (као представника озбиљне штампе), *Вечерњих новостии*, *Блица* (полутаблоиди), *Алоа*, *Информера*, *Курира*, *Објекџива*, *Срјској телеџрафа* и *Нове* (таблоиди), у периоду од 3. до 12. децембра 2021. године, истраживане су жанровске карактеристике и уређивачке политике које се користе у приказивању садржаја из сегмента црне хронике. Под тим појмом подразумева се подврста друштвене хронике блиска разноликим формама друштвене патологије, било да је реч о насиљу, организованом криминалу, свему ономе због чега се човек може позвати на одговорност због штете нанете другом човеку, о смрти уопштено, било да је реч о несрећи. Осим сопственог утицаја, наведене новине углавном имају и утицајне веб-портале, којима се значајно повећава и видљивост садржаја из штампаних издања које преносе.⁴ Такође, утицај појачавају електронски медији, посебно телевизија, где се свакодневно у јутарњим часовима коментаришу актуелни наслови из дневних новина, односно информативни веб-портали који свакодневно објављују насловнице дневне штампе.

⁴ Иако је то знатно теже постићи него раније, „постоје покушаји да се и у данашње време сачува ексклузивност садржаја дневног листа, колико год да је то могуће, уз најаву појединих текстова (и фотографија) из штампе у он-лајн издању”, па тако „они служе као ‘мамац’, у жељи да се посетиоци заинтересују за куповину дневних новина” (Вајић, 2017, str. 57).

У оквиру сваког броја анализиран је укупан садржај, без недељних додатака и рекламних материјала као посебних додатака. Јединица анализе је текст који на било који начин, укључујући ту и изворе информација, обрађује теме из сегмента црне хронике, за шта је припремљен посебан кодни лист. Текстови су узорковани претраживањем свих садржаја у штампаним издањима насталим у датом временском интервалу. За сваку новину издвојен је укупан број објављених информативних текстова и оних који се садржајем односе на црну хронику, па се компарацијом дошло до прецизног међуодноса у уредничком опредељењу.

Затим, по угледу на истраживање „Медијске пресуде у дискурсу српске дневне штампе” (Јевтовић, 2021), коришћена је анализа тзв. *ипреферираних значења* битних за креирање генералне оцене о дискурсу црне хронике у домаћој штампи. Сем варијабле која квантификује укупан број текстова, у анализи садржаја налазе се и друге варијабле, што је дефинисано путем кодног листа, који је основни инструмент истраживања. Категорије анализе формиране су на основу Крипендорфовог (Krippendorff, 2004) приступа методологији истраживања у складу са циљевима и хипотезама истраживања. Кодни лист састојао се од 16 питања која могу да се групишу у четири целине: 1) формалне одлике текста, датум објављивања и број странице, место и величина текста; 2) број текстова према жанру, насловна композиција и врста наслова; 3) идентификовање извора информација, повод догађаја, актери, врсте насиља и теме црне хронике; 4) употреба фотографија уз текст, чување идентитета жртава, вредносни контекст извештавања и поштовање професионалног кодекса новинара. Мерећи однос између информативног и сензационалистичког, указује се на оне који у трци за пажњом практично промовишу непрофесионалност и неетичност.

У даљем раду предмет анализе је веза између текста и спољне реалности, као и међуоднос анализираних жанра и уређивачких политика које медији промовишу. То је важно када се зна како особине и квалитет извештавања и у сегменту црне хронике зависе од начина производње, односно од позиционирања текстова у пракси. Медијска аналитика, како тврде истраживачи, новим технолошким алатима све више се бави анализом садржаја штампаних медија, и то „са циљем да се прикупе објективни подаци о ставовима, схватањима, уверењима, намерама, вредностима учесника у симболичком општењу” (Аврамовић & Вујачић, 2010, стр. 449). Резултати квалитативне анализе садржаја корисни су за идентификовање професионалних норми чијом применом настаје шири друштвени оквир. У комуниколошком смислу, документовање садржинских карактеристика анализираних новина омогућава да се прецизније одреди улога медија у дефинисању агенде, односно начина на који штампа селекује, дефинише и приказује селектоване теме. Утврђивање правилности у начину селекције и обраде садржаја из црне хронике мапира целину информативне продукције српске штампе, а не бави се посебно сличностима и разликама између сваке новине појединачно, нити њиховим идеолошким опредељењима.

РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Укупан узорак обухвата 5.131 текст, у 92 примерка новина,⁵ од којих је прецизирањем жанровских карактеристика црне хронике за анализу издвојен корпус од 927 текстова, што је 18,1 процената укупног садржаја.

Посматрајући појединачно по новинама, испод ове границе се налазе представници озбиљне штампе, као што се види на [Графикону 1](#). Тако, тражених садржаја у *Полицији* има 10,2 посто (од 776 је издвојено 79 текстова), а у *Данасу* двоструко мање (од 443 до 22, најчешће у виду сећања на смрт познатих личности или вести и извештаје који трагичним епилогом указују и на политичку одговорност власти). Идући даље, ту су још две новине с традицијом из прошлог века, које се налазе у оквиру полутаблоидног ка таблоидном спектру, са сличним процентом – *Вечерње новосӣи* 17,2 (од 610 до 105) и *Блиц* 17 посто (од 554 до 94).

Прелазећи потпуно у доминантни таблоидни спектар, једина „аномалија” је најмлађи дневни лист од анализираних – *Нова*, чија се уређивачка политика разликује од других таблоида, а који траженим садржајима у овом раду посвећује 10,2 посто (од 275 до 28, највише уочених текстова односило се на пригодне садржаје посвећене преминулим јавним личностима, док је симболично присуство вести и извештаја који представљају насилна збивања или слике криминала). Међутим, сви остали таблоиди често и на насловним странама потенцирају тражене садржаје и пресудно утичу на генералну слику о присуству оваквих садржаја у делу медијске сцене у Србији повезаном с дневном штампом – *Српски телеграф* 18,9 (од 623 до 118), *Ало* 21,8 (од 633 до 138), *Информер* 24,3 (од 300 до 73), *Курир* 27,4 (од 683 до 187) и *Објектив* 35,5 посто (од 234 до 83).

Већ површним погледом на наслове и ударне теме запажа се како местом на страни тражени садржаји добијају одређени публицитет. Од укупно 927 текстова из сегмента црне хронике на насловним странама нашло се 12,1 посто, док се у највећем броју овакви текстови стављају на горњу леву (17,8%) или горњу десну страну (20,9%). Таблоиди чак одвајају по неколико страна узастопно, подводећи их под рубрике *Хроника* или *Друшӣиво*, па може да се закључи да је у фокусу графичко позиционирање које прати поглед ока читаоца тако да сензационалније теме привуку више пажње и времена. У озбиљној штампи овакве теме се позиционирају у доњој половини стране, десно или лево ка маргинама, чиме се индиректно поручује да су мање значајне. Место пласирања текста је важно јер помаже у уоквиривању визуелне структуре наратива и фотографија, што је битно за комуникацију са читаоцем.

При анализирању садржаја према подели постављеној у кодном листу, запажа се да у овдашњој дневној штампи дужина текста није критеријум који се издваја својом специфичношћу када је реч о црној хроници. Бројношћу се незнатно издвајају кратки садржаји (35,1%), испред текстова до трећине стране и дужих (половина и више). Варијације повезане с дужом комуникацијом могу се уочити и у тематизовању одређених садржаја као вести у низу (блоковима), па корисник „путује” кроз разна места и догађаје на таласу истих емоција. Примери су следећи: *Вечерње новосӣи*,

⁵ У истраживаном интервалу двоброје су имали *Данас*, *Нова*, *Информер* и *Објектив*, 4–5. и 11–12. децембра.

3. децембра, на страни 12: *Силовао малолетника; Поинуо у судару са трактором и Пред пензију иикао деје?*; *Курир* 12. децембра на страни 12: *Ухайшени младићи; Васийиач у иријвору и Малолетнику украо 1.500 динара; Блиц* 9. децембра на страни 16: *Србин настрадао у несрећи у Паризу; Тинејџерка иоинула, њен дечко крийично; Избо младића исјред трафике, узео му 160.000 динара.*

Када се настави анализа, долази се и до дела истраживања употребе конкретних жанрова у садржајима из сегмента црне хронике. Полази се од вести, имајући у виду да је то

„облик новинарског изражавања (врста, жанр) којим се у најкраћим цртама – пошто се одговори на питања: ко, шта, где, како, када или зашто и, евентуално, од кога потичу подаци и шта ће бити даље – речима или сликом, или и једним и другим системом знакова, јавност обавештава о једној или више чињеница, о некаквом догађају или природној појави, о некој личности, при чему то обавештење мора да буде ново, актуелно, истинито и важно или занимљиво” (Bjelica et al., 1979, стр. 349).

Управо је тај жанр доминантан са 44,6 процената. Када се томе дода да извештаја има 38,6 посто, већ пуким статистичким читањем јасно је да фактографски жанрови имају потпуно доминантну улогу у комуникацији штампе с публиком у сегменту црне хронике.

Кодирање жанровске структуре важно је јер указује на тихо преобликовање новинарских форми у пракси, где традиционални чланак и бројне аналитичке форме постају све ређе, што говори о сиромашном жанровском окружењу, а уједно је и упозорење на површност извештавања, без истраживачких и аналитичких приступа у обликовању информација. Пука дисеминација добијених информација, са фокусом на извештавање о догађају или личности, без позадине приче или дубље анализе појаве, генерално гледано, указују на често сензационалистички и таблоидни приступ штампе.

Привлачни насловни блокови увек су били „мамци” за пажњу публике, па је зато проверено колико се у пракси поштује традиционална блоковска структура жанрова: наднаслов, наслов и поднаслов. Више од половине публикованих жанрова (58%) није имало наднаслов, док је тек петина објављивала и поднаслов (19,7%). Занимљиво је да и озбиљна штампа полако напушта обрасце класичне теорије жанрова, па на пример *Полијика* више користи комбиновани блок (наднаслов и наслов или наслов и поднаслов). Код генералног закључка о типовима наслова у овдашњој штампи, у сегменту црне хронике видљив је снажан утицај таблоида који сензационалистичким и провокативним насловима желе да *хало ефектом*⁶ креирају правац промишљања читалаца. Такође, на таблоидном спектру јасно је видљиво коришћење јарких и асоцијативних боја за привлачење пажње. Улога боја није случајна или естетска, већ се прилагођава тржишном окружењу провоцирањем емоција и подсвесних значења. Оне утичу на човеково расположење, буде страх, љубав, поверење, тако да дизајнери

⁶ *Хало ефекат* је маркетиншка техника позитивне генерализације слике неке појаве, догађаја или личности. Важан је први утисак који се ствара код читаоца, јер се даље слика преноси другим каналима комуникације.

насловних страна таблоида у Србији, комбинујући примарно црну, жуту и црвену подлогу, креирају сопствени визуелни идентитет.⁷ Велика слова наслова развученог преко целе странице, постављена преко фотографија актера текста појачавају уочљивост и перцепцију поруке, при чему се води рачуна да шаренилом (колоритношћу) не угрозе основни садржај.

Квалитативна анализа потврђује уређивачко опредељење да се буђењем емоција тражи место на тржишту пошто је више од три четвртине наслова (76,7%) било сензационалистичког типа. То не чуди јер се одраније истиче да је сензационализам у таблоидима „заснован првенствено или искључиво на лукративним критеријумима, а изражен објављивањем порука које могу да привуку пажњу највећег броја реципијената” (Miletić & Miletić, 2021, str. 314). У оквиру црне хронике сензационализам служи да би се пренаглашавањем значења одређених аспеката стварности симболички обликовали делови који међу читаоцима подстичу чулни и емоционално узбудљив доживљај, при чему се додатним детаљима у њиховој реконструкцији кроз текст изазивају неверица и запрепашћење. Сензационалистички наслови и информације пласирани у сегментима црне хронике циљају на придобијање публицитета и уоквиривање перцепције аудиторијума. Драматизацијом извештавања постиже се афектуализација аудиторијума, који под притиском таблоидног дискурса потискује човеков рацио.

Овде се посебна пажња усмерава на конструкцију преовлађујућих наратива и на изворе информација који се користе у њиховом обликовању. И раније указивано на опасну појаву да се у жанровима све мање знају извори информација, пошто то води распрострањању непоузданих и непроверених података, као и ширењу лажних вести. Код читалаца садржаја из сегмента црне хронике веома је битно ко говори, да ли иза њега стоји актер или сведок догађаја, ауторитет тужилаштва, полиције или сличних органа јер се на тај начин индиректно репрезентује однос власти према одређеном проблему. У 61,8 посто текстова нема извора информација, што буди сумњу у веродостојност објављених садржаја, односно води садржају заснованом на спекулацијама, анонимности и непоузданим подацима. Неименовани извори су најчешћи у *Куриру*, *Информеру*, *Српском њелејрафу*, *Објективу* и *Алоу*, али уочљиво је и да полутаблоиди *Блиц* и *Вечерње новости* имају доста таквих текстова, док *Данас* и *Политика* штите епитет озбиљне штампе. Укупно, у 22,3 процента текстова као извори су коришћени представници овлашћених институција (полиција, судство, тужилаштво, министарства и слично), што указује и на одређени ниво повезан с намером државе да се активније укључи у повећање кредибилност извештавања на овом пољу. Уз то, треба додати да је само у 12,3 посто текстова назначено пуно име аутора (новинара/новинарке), а да су у огромном броју дати само иницијали (45%) или непотписане агенцијске вести. Логика медијског тржишта је да превелика понуда исте робе смањује њену атрактивност код купаца, тако да се садржаји с јасном афилацијом аутора издвајају кредибилношћу.

⁷ Жута и црвена су топле боје које подстичу осећај узбудљивости, док се црном бојом изазива контраст који асоцира на зло и смрт. У истраживаном узорку скоро сви текстови о смрти познатих личности имали су тамну позадину или су били илустровани црно-белом фотографијом.

Раније је утврђено да „српском штампом доминирају таблоидизација, спектакуларност, лака забава и комерцијализација, производећи нову свест публике, док се из амбијента јавног интересовања потискују садржаји који би се могли дефинисати као општи интерес, култура, уметност и културна баштина” (Јевтовић & Вајић, 2018, стр. 277). На тај начин,

„доминантно-хегемонистички код утицања циља да публици наметне нове вредности, обрасце и значења, па се у првом плану истичу старлете, контроверзне личности из света ријалитија, криминала, естраде и политике, која се тривијализује кроз слике прожимајућих скандала и корупције” (Јевтовић & Вајић, 2018, стр. 277).⁸

Слика у дневној штампи о криминалу и насиљу у српском друштву комерцијализована је и стереотипизована, што се брзо уочава у виду извештавања о жртвама изложеним насилним чиновима.

Теме о којима се извештава у највећем проценту припадају актуелним догађајима из блиског окружења (77,5%), док је новинарска иницијатива препозната у неколико примера који су се односили на случај суицида познате јутјуберке и брзе реакције околине, на пример: *Како шћћћћћћћћ малолетнике од дићћћћћћћћ насиља – Вечерње новости*, 11. децембар, страна 5; *Дићћћћћћћћ насиље тренд међу младима – Блиц*, 11. децембар, стране 8. и 9; *Млади на мейџ мржње са инћћернетџа – Данас*, 11/12. децембар; *Инфлуенсере убија ирејака реч – Полићћћћћћћћ*, 11. децембар, страна 8. За размишљање је и зашто нема активизма званичних органа и институција, који би одржавањем конференција за медије и сличним псеудодогађајима могли више да учине на подизању свести и превенцији оваквих догађаја.

Посматрајући према тематским блоковима, највећу пажњу у сегменту црне хронике у дневној штампи у Србији у анализираном периоду добили су убиства, разбојништва, тешки облици криминала, што је делимично последица стања у стварности, а делимично и дозирања у уређивачкој политици. Као што се види на Графикону 2, више од трећине свих текстова односило се на такве садржаје (39,6%), док је значајно мање простора дато раскринкавању корупције, прању новца, утаји пореза и сличном (5,2%), као и појави наркоманије и шверца наркотицима (6,8%), односно саобраћајним несрећама, о којима је у анализираном периоду било речи само на нивоу пуке регистрације догађаја (8,8%). Садржаји у вези с насиљем у породици чинили су 16,5% од укупног броја издвојеног садржаја, док је извештавање о суицидима (самоубиствима) износило 9,8%.

Таблоидна штампа подстиче сензационализам, па тако *Курир* 5. децембра, на странама 12. и 13, с подвученим насловом ЈЕЗИВО извештава: *Жену ирећћћћћћћћ код*

⁸ На поменуто се надовезују и емпиријски резултати ставова средњошколаца о безбедносним претњама у Србији (Кесић, Радојевић & Дзељетовић, 2022). Како је објашњено у истраживању, методом случајног узорка одабрани су окузи, градови и школе на територији Републике, при чему је анкетом обухваћено 1.200 испитаника, од којих је добијено 979 успешно попуњених упитника (временски интервал био је новембар 2016 – јун 2018. године). Резултати показују да су испитаници идентификовали корупцију, медијску пропаганду, наркоманију и криминалитет као најзначајније безбедносне претње, односно као оне које изузетно или у великој мери угрожавају стање безбедности.

куће, *иа је издо ӣред дејшејом док су чекали лекара*. Међутим, *Полишника* је умеренија, па догађају уступа најаву на насловној страни, али и опширнији извештај на страни 10. под насловом: *Наочийлед деце издо дившу суйрују у Лесковцу*. Етички проблем настаје и када се насиље над женама представља као мелодрама, а љубомора наводи као главни узрок бројних фемцида. Неодговорно је када се чак и несвесно користи реторика која практично „даје право” појединцима да у одређеним ситуацијама реагују насилно. Примери за то су случај сумње у брачну/партнерску превару, одбијање жене да се врати „деци и породици” (у ствари, у насилну заједницу), односно случај женске „непослушности”, „дугачког језика” и слично, што може да делује и као вид редакцијског солидарисања с насилником, али и као вид повлађивања владајућим стереотипима у родним односима.⁹ Зорица Мршевић (Mršević, 2015) је својим вишегодишњим истраживањима доказала да су најзаступљенији текстови који обилују колоквијалним речима („муж давитељ”, „несрећна жена”, „љубавна драма”, „монструм”, „мали анђео”, „ужасно блудничење”, „нежнији пол”), а који одступају од новинарске етике, не поштују достојанство жртве и њене породице, као ни претпоставку невиности.

Идући даље, тема о којој се извештава, по неписаном правилу, најчешће је у главном фокусу (78%), а тек у ретким случајевима новинари искораче и ван теме да би указали на њен контекст или бекграунд (9,3%), што је веома важно како би се разјаснило на који начин се шта одиграло и под којим околностима. На тај начин избегавају се спекулације, претпоставке, које се представљају као чињенице, без адекватних доказа. Када је *Курир* на насловној страни 10. децембра објавио фотографију жртве с тврдњом *Кика се убила збој сајбер-ћорћуре*, нису постојали званични докази за такву тврдњу, баш као и у примеру *Срјској ћелејрафа*, који је истог дана објавио: *Познајћа девојка се убила збој Баке Прасејћа*. Ту линију је на насловницама испратила већина других листова на таблоидном и полутаблоидном спектру, а тек понеки остављао је кроз знак питања могућност провере аутентичности такве тврдње. Упадањем у простор спекулација подгрева се интересовање аудиторјума, који и сам почиње да се бави истрагом.

Медији олако граде савршено обликован свет стереотипа, симболички заводљив, али и доживљајно идентификујући. Под оријентирима трке за тиражима, рејтинзима и кликовима развија се осућујућа матрица у којој узимају правду у своје руке занемарујући претпоставку невиности и објективног новинарског приступа. Новинари и новинарке требало би да штите достојанство жртава, чега нема у довољној мери, генерално гледано, јер се на насловним странама могу видети фотографије жртава, откривање идентитета. Такође, изјаве криминогених или осумњичених личности преносе се као неоспорне истине, иако је истрага још у току.

Фотографија, која визуелно подржава текст, али му и даје пропагандну или другу осетљивост, веома је значајна у штампи. Проблем настаје када се не користи на адекватан начин, па тако и у примерима када се слике самоубица, жртва насиља или

⁹ У једном од истраживања Маја Војиновић запажа како се „негативна улога штампаних медија огледа у исказивању и подстицању патријархалних културних образаца у којима се афирмише уверење да насилници ‘имају право’ да у неким ситуацијама реагују насилно” (Vojinović, 2022, str. 14).

особа погинулих у саобраћајним несрећама обogaћене детаљима трагедије пласирају ударно на страницама, често и насловницама, без икаквог етичког оправдања. Случај познате јутјуберке која је извршила самоубиство већ је споменут, а седам од десет дневних новина је тог дана (10. децембра) истакло њену фотографију на насловној страни (осим *Полиџике*, *Данаса* и *Нове*).

Иначе, када је реч о илустрацијама уопште, чак 88,1 посто од укупног броја издвојених текстова садржало је барем једну фотографију као илустрацију текста, а тренд визуализације посебно је уочен код таблоида и полутаблоида. То се нарочито види код извештавања са сахрана јавних личности (појава *некрофилног новинарства*¹⁰), *иде у фокусу није преминула особа, већ су у њему њолиџичари, естрадне личности и сјорџисџи који су њисусџивовали њојреду*. На пример, извештај с опроштаја почасног председника Социјалистичке партије Србије Милутина Мркоњића (3. децембра) у *Вечерњим новостима* пласиран је на две стране, а илустрован је чак 21 фотографијом политичара, естрадних звезда и спортиста који су присуствовали. *Курир* је с насловне стране известио да су *Мрку исџраџили чеџири њредседника, две жене, њриџаџеџи, њолиџички њроџивници*, при чему је тог дана такође објавио 21 фотографију дајући им предност над текстом. У *Блицу* је текст са сахране добио једну страну, уз девет фотографија, док је великим текстом с 12 фотографија *Објекџив* једини навео да су на последњем испраћају *Три жене оџлакале Мрку* (за разлику од осталих таблоида, они у извештај уводе и сестру покојника).

Да *некрофилно новинарство* добија на пажњи, види се и када се анализира извештавање са сахране чувеног фудбалера Партизана Момчила Моце Вукотића неколико дана касније. *Вечерње новости* су текст обогатиле с 13 фотографија (8. децембра, стране 30. и 31), *Курир* је такође на две странице (34. и 35) и с десет фотографија известио о испраћају спортске легенде, *Срџски џтелеџраф* с девет фотографија итд. Тежња да се визуализацијом оснажи текст указује и на уређивачку политику која циља на емоције аудиторџума, али и могућност маркетинга појединих јавних личности. Ниједним законом није регулисана граница приватности сахрана, па су тако јавне личности изложене пажњи медија, а сваки њихов поступак (сузе, изјава саучешћа, плач и друго) постају предмет интересовања, иако је тешко то подвести под јавни интерес. Трговина емоцијама заступљена је у медијима и у виду описивања бола чланова породице са што више детаља (на пример ко је пао у несвест, ко се и с ким загрлио, којом песмом је покојник испраћен...).

Фотографије које садрже преосетљиве садржаје не би требало да се објављују, а ако већ постоји интересовање јавности за то, препорука је да се делимично маскирају, замагљују и слично. Током периода истраживања у око 60 посто издвојеног садржаја уз текстове је објављивана и фотографије жртве, док око осам посто текстова није илустровано фотографијом или именом жртве. Граница која се не сме прећи препуштена је процени уредника, који одлучује шта је „неприкладно”, „узнемирујуће” и на који начин ће се извршити графичка интервенција на самој фотографији (црна трака, „блуровање”, пикселизација и слично).

¹⁰ Под *некрофилним новинарством* подразумева се неумерено и тенденциозно извештавање којим се продају смрт, патња и бол породице и пријатеља покојника, при чему се зарад тиража и кликова гази приватност особа о којима се извештава.

Композиција фотографија туђе несреће информише, показује, открива, саопштава, допуњује, сугерише, закључује ширећи лепезу утицања на обичног човека. Она се поставља на ударне стране и у ситуацијама када новинар нема речи којима би описао ужас који се десио, па стога није обична репродукција несреће. Њена моћ је у скривеној сугестивности поруке, јер одабиром кадрова и планова нуди могућност да конзумент сам конструише поенту. Фотографија може и да промени свест публике о неком друштвеном проблему.¹¹

Одређене теме, као што су сексуално насиље, насиље у породици и међу младима, изискују посебно сензибилисан приступ, као и додатну едукацију професионалаца који раде у медијима. Веома је важно да постоје свест о личној одговорности, самоанализа, стална едукација – формална и неформална како се не би наносила штета другима. Читалац данас има све мање времена да детаљно анализира сваку реч, па прелазећи преко садржаја, „само баца брз поглед на целокупно графичко решење и зауставља се само ако га неки елемент заинтересује”. Тако је „путања којом се креће око читаоца: фотографија – заглавље – графикон (ако га има) – текст” и због тога „фотографија мора најпре заинтересовати, привући, а затим изазвати реакцију у примаоцу поруке – читаоцу” (Veselinović, 2005, str. 50).

Анализа је указала на још неке битне елементе, па су тако актери садржаја из сегмента црне хронике више жене него мушкарци, што би се могло тумачити повећањем насиља над женама у породици, односно већом медијском видљивошћу тог проблема. У старосној структури готово су изједначени млади (око 37%) и старије особе (око 35%), што је делимично проистекло из пораста интересовања за *некрофилно новинарство*.

ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

Велика читаност садржаја из сегмента црне хронике и репортерско сведочење које приближава суморну и трагичну стварност носе додатни ризик постепеног навикавања и резистентности аудиторијума на сцене разноврсног насиља и, што је још опасније, на брисање границе између доживљаја који одсликавају медији и реалног окружења. Сlike насиља, људских драма, конфликта и смрти привлаче више пажње од слика успеха или свакодневице обичних људи. Извештаји о патолошким ситуацијама које чине патње, бол, сузе и страдања (укључујући ту и физичка) веома су читани, док извештаји с насилних догађаја праћени адекватним фотографијама обично иду на насловне стране, пре свих, таблоида.

¹¹ Један од примера који показује моћ новинске фотографије јесте трагични догађај из европске мигрантске кризе, која је медијски пик имала током лета 2015. године. Тако Тони Банијан (*Tony Vujan; Vujan, 2015, str. 11*) наглашава како је „за милионе људи широм Европе избегличка криза постала ‘стварна’ када је слика трогодишњег Ајлана Курдија, утопљеног сиријског дечака који је пронађен на турској обали, постала вирална на глобалном нивоу почетком септембра 2015. године”, односно када се та фотографија нашла како у штампи, електронским медијима и информативним веб-порталима, тако и на друштвеним мрежама (Jevtović & Bajić, 2019a, str. 510).

Уочава се да се дневне новине у значајној мери баве темама насиља и смрти, али и да квалитет извештавања не прати квантитет публикованих текстова. Запажено је тако и да су у дневној штампи у Србији ретки текстови који разрађују проблем, додатно га објашњавају или у којима се интервјуишу адекватни саговорници из надлежних институција или академске заједнице. Једна од последица доминантног начина приступа сегменту црне хронике у дневној штампи, а и генерално гледано, јесте да се шире стереотипи као категоријални облик свести помоћу којих масовни медији обликују поглед на свет. Они могу да буду облик преношења неистина или полуистина, при чему је њихова опасност постојана јер се наметнути погледи, ставови и вредности још дуго могу одржавати, па чак и оснаживати.

Посматрајући садржај из сегмента црне хронике у свакодневници овдашње дневне штампе, може да се закључи да озбиљне дневне новине улажу одређене напоре у очување професионалних стандарда новинарске професије, за разлику од таблоида, који доминирају медијским простором. Током анализираниог временског интервала у таблоидима готово да није било дана да се на странама са садржајима из сегмента црне хронике нису откривале одређене појединости повезане са животом жртава, могућих починилаца кривичних дела, па чак и појединих судија, политичара или јавних личности које се доводе у везу с почињеним делом. Такође, на том таласу, генерално гледано, јасне су непримерене фотографије, откривање идентитета жртава насиља и други примери урушавања достојанства жртве, коју би медији морали да штите. Ту су и манипулација изјавама из поверљивих извора, изношење података о жртвама док је истрага у току, откривање детаља о животима њихових породица и друго. Таквим непрофесионалним понашањем, у које спада и непоштовање претпоставке невиности, отежава се или онемогућава непристрасност рада суда. Селектованим, обрађеним, односно конструисаним причама долази се и у позицију оних који намећу доминирајући наратив као начин мишљења.

Због свега тога, неопходно је радити на еманципацији у два смера. Неопходно је захтевати снажнију одговорност самих редакција, уредника и новинара имајући у виду често изузетну осетљивост када је реч о оваквим темама, где има свесног и несвесног прелажења границе новинарске етике, а један од разлога је и недовољна едукованост. Међутим, веома је значајно залагати се и за снажнију медијску писменост, јер би то допринело да публика садржаје тумачи на квалитетнији критички начин и да разуме разне компоненте које га сачињавају и које су утицале на креирање тог садржаја. Управо би такви, медијски образовани читаоци могли да достигну критичну масу која би и сама постала значајан корективни фактор у односу према садржајима који не одговарају новинарским стандардима.

Ana Z. Jevtović¹
University of Niš, Faculty of Philosophy,
Department of Communicology and Journalism
Niš (Serbia)

Predrag Đ. Bajić²
University “Union – Nikola Tesla”, Faculty of Sport
Belgrade (Serbia)

Maja M. Vojinović³
University “Union – Nikola Tesla”, Faculty of Management
Sremski Karlovci (Serbia)

BLACK CHRONICLE AS A SEGMENT OF THE MEDIA AGENDA IN DAILY NEWSPAPERS IN SERBIA

(Translation *In Extenso*)

Abstract: The paper problematizes substantial presence of black chronicle in print media reporting. Through a quantitative and qualitative analysis of the content of ten daily newspapers in Serbia, we researched genre characteristics and editorial policies used in presenting the content from the black chronicle segment. It can be seen that daily newspapers on a large-scale deal with the topic of violence and death, but also that the reporting quality does not correspond to the quantity of the published texts. Looking at the content, it can be concluded that serious daily press invests certain efforts in the maintenance of professional standards of the journalist profession, unlike tabloids that dominate the media space. During the analyzed time interval, there was almost not a single day when tabloids, on the pages reserved for the content from the black chronicle segment, did not reveal some details related to the lives of victims, possible perpetrators of criminal acts, as well as other actors, along with the observed violations of the rules of journalist ethics. Therefore, it is necessary to work on emancipation in two directions, towards greater responsibility of editorial staff, editors and journalists, and towards stronger media literacy of the public itself.

Keywords: press, media agenda, black chronicle, tabloidization, sensationalism

In modern press, hundreds of pieces of news of different genres are published on a daily basis, whereas one of the main contents for attracting the public attention is that from black chronicle, with the predominant topics such as murders and suicides, family violence with

---

¹ jevtovic.ana@gmail.com

² predrag.bajic@fzs.edu.rs

³ vojnovic@famns.edu.rs

tragic consequences, grave traffic accidents, crime etc. If the information is accompanied by sensationalist and shocking headlines or explicit photographs, there is an even louder echo.

“No matter how the world changes, the fact is that mass media have an exceptionally important role – ‘they participate in creating reality while doing their everyday work’ (Milivojević, 2015, p. 67)”, thus they also have an important role in creating a picture about different events and personalities, “heroes and anti-heroes, winners and losers, putting the frame to their portraits” (Bajić, 2021, p. 18). That is why it is clear that the “responsibility of the media is great; it is necessary to report professionally, to have a feeling for measure and analytical consideration of a problem, as well as setting priorities in their resolution” (Milenković & Milenković, 2022, p. 314), which at today’s media scene, generally speaking, is often not the primary direction of action. The manners in which certain events are filtered and framed are illustrated by one of the earlier papers about the presentation of criminality in the media:

“Realistic presentation of criminality would imply the media relying on facts or, more precisely, the review of the structure and trends of criminality according to the official statistics. Therefore, individual forms of criminality should be represented in the media proportionally to their share in the overall structure of criminality. However, the media distort criminality by selective reporting about certain forms of criminality, solely on the basis of their commercial importance” (Kesić, Dželetović & Tomić, 2020, p. 1424).

Crime, vices, violence, as well as sensationalist, trivial and similar reporting about death in general have imperceptibly become something that is accepted as a usual consequence of deviant acting within the consumer society. At the media scene here, “the entertainment function has come to the fore; reality shows have been integrated into political reality, while even the language of public speech has been tabloidized and banalized” (Jevtović & Bajić, 2019b, p. 1022). In such environment, media placed violence also assumes new and increasingly brutal forms and, with the passage of time, becomes characterized as top exclusive news.

It happens in the era when “the content and meaning of human interaction are substantially changed because communication power is directed towards semi-educated masses of people that, under the influence of the media, promote consumerism” (Jevtović, Petrović & Aracki, 2014, p. 16). The primary goal of market-oriented media is always to increase the number of readers, which is achieved by creating a suitable relationship between the informative and entertainment functions, thus also revealing the editorial policy of a certain newspaper. Black chronicle as the focus of this paper is particularly pronounced in tabloids, which are a dominant segment in the daily press market in Serbia and, accordingly, such contents are quite important in the media agenda.

THEORETICAL-METHODOLOGICAL FRAMEWORK OF THE RESEARCH

The media themselves are a “diverse collection of industries and practices, each of which has its own methods of communication, specific business interests, limitations and audience” (Brigs & Kobli, 2005, p. 5), whereas the press is distinguished as a distribution

centre of textual-visual messages from which a recipient takes meaning in proportion to his intellectual, emotional or affective potential. In addition, the press still has an important influence when it comes to setting the agendas of social events because it imposes a pattern for their interpretation, both through the selection and hierarchy of the topics determined on a daily basis, and through their emphasizing, repeating or “framing” and “intensifying” the interpretation of those topics (Kunczik & Zipfel, 2006; Coleman et al., 2009; Entman, Matthes & Pellicano, 2009). This corresponds to the agenda-setting theory and the framing theory.

As far as the market of print editions of daily newspaper in Serbia is concerned, there is a dominant tabloid discourse, but there are also representatives of serious press, as well as those in between those two poles. Tabloids themselves differ from serious press by the very “choice of the topics usually coming from the world of entertainment, show business, stage, bizarre life stories and black chronicle”, and they are also distinct by the manner in which they write – “that is a sensationalist and simplified combination of speculations and guesses rather than facts, and the domination of visual contents over the verbal ones” (Milivojević, 2007). Moreover, tabloids “usually understand the search for the background of events as peeping behind the keyhole or under women’s skirts, where there are ‘hidden yet important’ details usually overlooked by serious press” (Milivojević, 2007), but in those cases they often cross the permitted ethical limits.

The quantitative and qualitative analysis of the content of ten daily newspapers in Serbia – *Politika*, *Danas* (as a representative of serious press), *Večernje novosti*, *Blic* (semi-tabloids), *Alo*, *Informer*, *Kurir*, *Objektiv*, *Srpski telegraf* and *Nova* (tabloids), in the period 3-12 December 2021, explored genre characteristics and editorial policies used in the presentation of contents from the segment of black chronicle. This notion refers to the sub-category of the social chronicle close to various forms of social pathology, either violence, organized crime, all that might make someone responsible for the harm done to another man, death in general, or disasters. Apart from their own influence, the above-listed newspapers mostly have influential web-portals, which significantly increases the visibility of the contents from their print editions.⁴ In addition, the influence is strengthened by electronic media, particularly television, where current headlines from daily newspapers are commented on every morning, or informative web-portals that constantly publish the cover pages of daily newspapers.

Within each issue, the overall content is analyzed without Sunday supplements and advertisement materials as special supplements. The analysis unit is the text that in any manner, including information sources, deals with the topics from the segment of black chronicle, for which there is a special code sheet prepared. The texts are sampled by searching all the contents in print editions produced in the given time interval. For each newspaper, the total number of published informative texts is separated, as well as those texts with the contents related to black chronicle, and through comparison, the precise interrelation in the editorial orientation was determined.

---

⁴ Although it is much more difficult to achieve than before, “nowadays there are attempts to preserve the exclusivity of the daily newspaper content to the greatest extent possible, with the announcement of certain texts (and photographs) from the press in online editions”, so that “they serve as a ‘bait’ out of the desire to get the visitors interested in buying daily newspapers” (Bajić, 2017, p. 57).

Moreover, after the model of the research “Media trials in the discourse of Serbian daily press” (Jevtović, 2021), the analysis was used of the so-called *preferred meanings* relevant for the creation of a general assessment of the black chronicle discourse in Serbian press. Apart from the variable quantifying the total number of texts, the content analysis included other variables, which is defined by the code sheet as a basic research instrument. The analysis categories were formed on the basis of Krippendorff’s approach to research methodology (Krippendorff, 2004) in line with the goals and hypotheses of the research. The code sheet consisted of 16 questions that can be classified into four groups: 1) formal characteristics of the text, publication date and page number, place and size of the text; 2) number of texts by their genre, cover composition and type of the headline; 3) identification of information sources, the occasion of the event, actors, form of violence and black chronicle topics; 4) the use of photographs with the text, not revealing the victims’ identities, value context of reporting and respect for journalist professional code. The measurement of the relationship between the informative and the sensationalist points to those who practically promote unprofessionalism and non-ethics in their race for attention.

The subject of the analysis in the paper is the relation between the text and external reality, as well as the interrelation between the analyzed genre and editorial policies promoted by the media. It is important taking into account that characteristics and quality of reporting in the black chronicle segment also depend on the manner of production, i.e., position of texts in practice. According to the researchers, media analytic uses new technological tools to deal on a larger scale with the analysis of the print media contents, “with the aim of collecting objective data about the attitudes, views, beliefs, intentions and values of the participants in symbolic communication” (Avramović & Vujačić, 2010, p. 449). The results of the qualitative content analysis are useful for identifying professional norms whose application creates a broader social framework. In communication terms, documenting content characteristics of the analyzed newspapers enables a more precise determination of the role of the media in defining the agenda, i.e., the manner in which the press selects, defines and presents the selected topics. Establishing regularity in the method of selecting and processing black chronicle contents maps the whole of informative production of Serbian press, without dealing specially with similarities and differences between each newspaper separately, or their ideological orientations.

RESEARCH RESULTS

The total sample covers 5,131 texts in 92 issues of the newspapers,⁵ out of which the corpus of 927 texts (or 18.1% of the total contents) was singled out for the analysis by specifying the genre characteristics of black chronicle.

Looking by separate newspapers, the representatives of serious press are below this limit, which can be seen in [Chart 1](#). Namely, there are 10.2% of the relevant contents in *Politika* (79 texts were singled out of the total of 776), and twice as few in *Danas* (22 texts out of the total of 443, most often in the form of commemorating the death of celebrities or

---

⁵ In the surveyed interval, *Danas*, *Nova*, *Informer* and *Objektiv* published weekend double editions, on 4/5 and 11/12 December.

the news and reports with a tragic epilogue also indicating to the political responsibility of the authorities). Then there are two more daily newspapers with the 20th-century tradition, which belong to the semi-tabloid or tabloid spectrum, with similar percentages – *Večernje novosti* 17.2% (105 out of 610 texts) and *Blic* 17% (94 out of 554 texts).

Going completely into the dominant tabloid spectrum, the only “anomaly” is the youngest daily among the analyzed ones – *Nova*, whose editorial policy differs from other tabloids because it dedicates 10.2% to the contents analyzed in this paper (28 out of 275, with the majority of the observed texts referring to the appropriate contents about deceased public figures, while there is a symbolic presence of the news and reports about violent events or pictures of crime). However, all other tabloids often emphasize the relevant contents on their cover pages, thus crucially affecting the general picture of – *Srpski telegraf* 18.9% (118 out of 623), *Alo* 21.8% (138 out of 633), *Informer* 24.3% (73 out of 300), *Kurir* 27.4% (187 out of 683) and *Objektiv* 35.5% (83 out of 234).

A superficial glance at the headlines and main topics leads to the observation that the relevant contents get certain publicity thanks to their place on the page. Out of the total of 927 texts from the black chronicle segment, there were 12.1% of them on the cover pages, while the largest number of these texts are positioned on the top right-hand (17.8%) or top right-hand part of the page (20.9%). The tabloids set aside several consecutive pages for these topics, classifying them as *Chronicle* or *Society*, so it may be concluded that the focus is on graphic positioning that is followed by the reader’s eye, and that is why more sensationalist topics attract more attention and time. In the serious press, these topics are positioned in the bottom half of the page, on the right or left, towards the margins, which is an indirect message about their being less important. The place of text placement is important because it helps to frame the visual structure of narratives and photographs as important for communication with the reader.

In the analysis of the contents by the classification in the code sheet, it can be seen that the length of the text in Serbian daily press is not a criterion distinct for its specificity when it comes to black chronicle. There is a slightly higher number of short contents (35.1%) as compared to the texts which take up one third of the page or even more than that (one half or more). The variations in relation to the longer communication can also be seen in the thematization of certain contents as the news in a series (blocks), so that the reader can “travel” through various places and events on the wave of the same emotions. The examples are as follows: *Večernje novosti* of 3 December, on page 12: *Raped a minor; Died in a crash with the tractor and A man about to retire touches a small child*; *Kurir* of 12 December, on page 12: *Young men arrested; Kindergarten teacher in custody and Stole 1.500 dinars from a minor*; *Blic* of 9 December, on page 16: *A Serb dies in an accident in Paris; A teenage girl dies, her boyfriend in life danger; Stabs a young man in front of a newsstand and steals 160,000 dinars from him*.

Going on with the analysis, the part of the research is reached regarding the use of specific genres in the contents from the black chronicle segment. Starting from the news, having in mind that it is

“a form of journalist expression (type, genre) which in the shortest terms – after answering the questions. Who, what, where, how, when or why and, potentially, who the data come from and what will happen later – uses words or pictures, or both systems

of signs, to inform the public about one or more facts, about an event or a natural phenomenon, about a person, whereas such information must be new, current, truthful and relevant or interesting” (Bjelica et al, 1979, p. 349).

This genre happens to be dominant with 44.6%. When this is supplemented with the fact that there are 38.6%, pure statistical reading makes it clear that factographic genres have a completely dominant role in the communication of the press with the audience in the black chronicle segment.

Coding the genre structure is important because it indicates quiet reshaping of journalist forms in practice, where the traditional article and numerous analytical forms are becoming increasingly rare, which speaks of the poor genre environment and, at the same time, warns of the superficiality of reporting, without research and analytical approaches in the formation of information. Mere dissemination of the obtained information, with a focus on reporting about an event or a person, without any background of the story or a deeper analysis of the phenomenon, generally speaking, points to often sensationalist and tabloid approach of the press.

Attractive headline blocks have always served as “baits” for the attention of the audience, and that is why it has been proved to what extent the traditional block structure of genres is applied in practice: supertitle, title and subtitle. More than a half of the published genres (58%) had no supertitles, while only one fifth of them had a subtitle (19.7%). Curiously, serious press is also slowly abandoning the patterns of the classical genre theory; for example, *Politika* tends to use more a combined block (supra-title and title, or title and subtitle). In the general conclusion about the types of the titles in Serbian press, in the black chronicle segment there is a visibly strong influence of tabloids that use sensationalist and provoking titles in order to create the direction of the readers’ thinking through a *halo effect*⁶. Moreover, in the tabloid spectrum, there is a clearly visible use of stark and associative colours to attract attention. The role of colours is not accidental or aesthetic, but it is adjusted to the market environment by provoking emotions and subliminal meanings. They affect the man’s behaviour, cause fear, love or trust, so that designers of cover pages of Serbian tabloids, by combining primarily a black, yellow and red background, create their own visual identity.⁷ Capital letters across the whole page, positioned over the photographs of the actors of the text, increase visibility and perception of the message, while care is taken not to jeopardize the basic content with many different colours.

The qualitative analysis confirms the editorial intention of provoking emotions in order to find a place in the market, since more than three quarters of the headlines (76.7%) were of sensationalist nature. It is not surprising because it has already been emphasized that sensationalism in “tabloids is primarily or exclusively based on lucrative criteria, and expressed by publishing messages that can attract the attention of the largest number of

---

⁶ A *halo effect* is a marketing technique of positive generalization of a picture of a phenomenon, event or person. The first impression created in the reader is important because the picture is further transferred through other communication channels.

⁷ Yellow and red are warm colours that encourage the feeling of excitement, while black causes a contrast in association of evil and death. In the analyzed sample, almost all texts about the death of celebrities had a dark background or were illustrated with a black-and-white photograph.

recipients” (Miletić & Miletić, 2021, p. 314). Within black chronicle, sensationalism serves to over-exaggerate the meaning of certain aspects of reality to shape symbolically those parts that entice a sensory and emotionally exciting experience, whereas with further details in their reconstruction through the text disbelief and astonishment are caused. Sensationalist headlines and information placed in the black chronicle segments are aimed at gaining publicity and framing the perception of the audience. The dramatization of reporting achieves the affectualization of the audience that, under the pressure of the tabloid discourse, suppresses the man’s ratio.

Here, special attention is directed towards the construction of the prevalent narratives and sources of information used in their shaping. We have already pointed to the dangerous phenomenon where genres reveal sources of information on a smaller scale, since it leads to the dissemination of unreliable and unchecked data, as well as the spreading of fake news. To readers of the contents from the black chronicle segment, it is very important who speaks, whether there is an actor or a witness of an event standing in the background, a prosecution authority, police or other bodies, because in this manner the relationship of the authorities to a certain problem is indirectly represented. In 61.8% texts there are no sources of information, which causes suspicion about the validity of the published contents, i.e., leads to the content based on speculations, anonymity and unreliable data. The sources are most frequently unknown in *Kurir*, *Informer*, *Srpski telegraf*, *Objektiv* and *Alo*, but it is also evident that semi-tabloids *Blic* and *Večernje novosti* publish many texts like that, while *Danas* and *Politika* maintain their feature of being serious press. In total, in 22.3% texts the used sources included representatives of the relevant institutions (police, judiciary, prosecutor’s office, ministries etc.), which points to a certain level related to the intention of the state to get involved more actively in the increasing of reporting credibility in this field. Moreover, it should be added that the full name of the author (journalist) was written only in 12.3% texts, while in a large number of cases (45%) only initials were provided, or unsigned agency news. The logic of the media market is that excessive demand for the same goods reduces its appeal among buyers, so that contents with clear affiliations of the author are distinct for their credibility.

It has already been established that “Serbian press is dominated by tabloidization, spectacularity, light entertainment and commercialization, which produces new conscience of the public, while from the ambience of public interest those contents are displaced that might be defined as a general interest, art and cultural heritage” (Jevtović & Bajić, 2018, p. 277). Thus,

“the dominant-hegemonistic code of influencing the goal of imposing new values, patterns and meanings to the public, so that starlets, controversial persons from the world of reality shows, crime, show business and politics are put to the fore and then made trivial through pictures of permeating scandals and corruption” (Jevtović & Bajić, 2018, p. 277).⁸

---

⁸ The above-mentioned is supplemented by the empirical results about secondary school students’ attitudes about security threats in Serbia (Kesić, Radojević & Dželetović, 2022). As it is explained in the research, by the method of random sampling, the districts, cities and schools were selected in the territory of the Republic of Serbia, whereas the survey covered 1,200 respondents who provided 979 successfully completed questionnaires (in the time interval November 2016 – June 2018). The

The picture about crime and violence in the Serbian society is made commercial and stereotyped in daily press, which is quickly seen in the form of reporting about victims exposed to violent acts.

The topics that are reported about belong in the highest percentage to current events from the close environment (77.5%), while journalist initiative is recognized in several examples referring to the case of famous YouTube star's suicide and prompt reaction of the environment, for example: *How to protect minors from digital violence – Večernje novosti* of 11 December, page 5; *Digital violence as a trend among young people – Blic* of 11 December, pages 8 and 9; *Young people as a target of Internet hatred – Danas* of 11/12 December; *Influencers are killed by strong words – Politika* of 11 December, page 8. What also poses concern is why there is no activism of the official bodies and institutions that would organize media conferences and similar pseudo-events in order to do more in terms of raising awareness and preventing such incidents.

Seen by thematic blocks, the greatest attention in the black chronicle segment in Serbian daily press during the analyzed period was paid to murders, robberies, serious forms of crime, which is partly the consequence of the real state of affairs, and partly of the dozing in editorial policies. As shown in [Chart 2](#), more than one third of all the texts referred to such contents (39.6%), while much less space was given to the revelation of corruption, money laundering, tax evasion etc. (5.2%), or the phenomena of drug addiction and drug trafficking (6.8%), or traffic accidents, which during the analyzed period were mentioned only in terms of mere recording of such events (8.8%). The contents related to family violence accounted for 16.5%, while reporting about suicides accounted for 9.8% of the total number of the relevant contents.

Tabloid press entices sensationalism, and that is why on 5 December, on pages 12 and 14, *Kurir*, with the underlined headline HORRIB, reports as follows: *He beat his wife at home and stabbed her in front of the child while waiting for the doctor*. In contrast, *Politika* is more moderate and announces this event on its cover page, only to write about it in detail on page 10, under the title: *He stabs ex-wife in front of their children in Leskovac*. The ethical problem also arises when violence against women is depicted melodramatically, while jealousy is given as the main cause of numerous femicides. It is irresponsible even when unconsciously the rhetoric is used that practically “entitles” individuals to act violently in certain situations. For example, those are cases of suspecting spouses/partners of cheating, a woman rejecting to “return to the children and the family” (in fact, to the violent community), or the case of female “disobedience”, “big mouth” etc., which may also look like a form of the editorial staff's solidarity with the violent person, as well as a form of indulging to the ruling stereotypes in gender relationships.⁹ In her years-long research, Zorica Mršević (Mršević, 2015) proves that the largest number of the texts are those with many colloquialisms (“husband stranger”, “poor woman”, “love drama”, “monster”, “little

---

results show that the respondents identified corruption, media propaganda, drug addiction and criminality as the most important security threats, i.e., those that exceptionally or on a large scale threaten the state of security.

⁹ In one of her research studies, Maja Vojinović observes that “a negative role of print media is reflected in their expression and encouragement of patriarchal cultural patterns affirming the belief that violent men are ‘entitled’ to act violently in certain situations” (Vojinović, 2022, p. 14).

angel”, “terrible orgies”, “weaker gender”), which deviate from journalist ethics, disrespect the dignity of the victim and her family and the presumption of innocence.

Furthermore, the reported topic, as a rule, is most frequently in the main focus (78%), while only in rare cases journalists go beyond the topic to point to its context or background (9.3%), which is very important to clarify how and in what circumstances something happened. That is the way of avoiding speculations, assumptions presented as facts, without adequate proof. When on its cover page on 10 December *Kurir* published a photo of the victim, claiming *Kika killed herself because of cyber-torture*, there was no official evidence for it, just as in the case of *Srpski telegraf* that on the same day wrote: *Famous girl killed herself because of YouTube celebrity*. The same line was followed on the cover pages of the majority of dailies in the tabloid and semi-tabloid spectrum, while only a few of them put a question mark, leaving the possibility of checking the authenticity of such claims. This entry into the space of speculations encourages the interest of the audience that begins its own investigation.

The media too easily build a perfectly shaped world of stereotypes, which is symbolically seductive, but also experientially identifying. Under the pretext of the race for circulation runs, ratings and clicks, the condemning matrix is developed in which the media take justice into their own hands, neglecting the presumption of innocence and objective journalist approach. Journalists need to protect the victims’ dignity, which is insufficiently applied in general, because cover pages bring the photos of victims and reveal their identity. In addition, the statements by criminogenic or suspected persons are published as indisputable truths although the investigation is still underway.

The photograph that visually supports the text, but also gives it propaganda or some other sensitivity, is quite important in the press. The problem arises when photos are not used adequately, or in the cases when the photos of people who committed suicide, who are victims of violence or died in a traffic accident, supplemented by the details of the tragedy, are published as the main news, often on cover pages, with no ethical justification. The case of the famous YouTube girl who committed suicide has already been mentioned, while on that day (10 December) seven out of ten dailies brought her photograph on their cover pages (except for *Politika*, *Danas* and *Nova*).

As a matter of fact, when it comes to illustrations in general, as many as 88.1% of the total number of the singled-out texts contained at least one photograph illustrating the text, while the visualization trend is especially evident in tabloids and semi-tabloids. It can be seen in particular in reporting from the funerals of public figures (the phenomenon of *necrophile journalism*¹⁰), where the focus is not on the deceased, but on the politicians, show business celebrities and athletes attending the funeral. For example, the report from the funeral of the Honorary President of the Socialist Party of Serbia, Milutin Mrkonjić (on 3 December) was printed by *Večernje novosti* on two pages with as many as 21 photos of politicians, show business stars and athletes who were at the cemetery. *Kurir* used its cover page to report that *Four presidents, two wives, friends and political opponents bade farewell to Mrkonjić*, while on the same day *Kurir* published 21 photos and giving them

¹⁰ Necrophile journalism means immoderate and tendentious reporting aimed at selling death, suffering and pain of the deceased person’s family and friends, whereas the privacy of the persons who are reported about is destroyed for the sake of circulation runs and clicks.

priority over the text. In *Blic*, the text covering the funeral was given one page with nine photographs, while with a large text and 12 photographs *Objektiv* was the only one to state that *Three women mourned Mrkonjić* at the funeral (unlike other tabloids, *Objektiv* also mentioned the sister of the deceased in its report).

That *necrophile journalism* is attracting attention is also seen from the analysis of the reporting from the funeral of famous *Partizan* football player Momčilo Moca Vukotić several days later. *Večernje novosti* enriched the text with 13 photographs (on 8 December, pages 30 and 31); *Kurir* also used two pages (34 and 35) and ten photographs to report about the funeral of this sports legend, while *Srpski telegraf* published nine photographs etc. The tendency of empowering the text by visualization also points to the editorial policy directed at the emotions of the audience, as well as the possibility of marketing certain public figures. There is no law regulating the limit of privacy at funerals, and public figures are exposed to media attention, while each and every act (tears, expressing condolences, crying etc.) become the object of interest, although it is difficult to classify it as a public interest. Trading with emotions is also present in the media in the form of describing the pain of the family members to the tiniest details (for example, who fainted, who hugged someone, which farewell song was sung).

The photographs with over-sensitive contents should not be published and, if there is already the interest of the public in it, the recommendation is to cover or blur parts of such photos etc.

During the research period, in about 60% of the singled-out contents, the photos of victims accompanied the texts, while about 8% of the texts were without the photos or names of victims. The limit that must not be crossed is left to the judgment of the editor, who decides what is “inconvenient”, “upsetting” and in what manner the graphic intervention will be made on the photo itself (black ribbon, blurring, pixelization etc.).

The composition of the photograph of someone else’s tragedies informs, shows, reveals, communicates, supplements, suggests and concludes while spreading the scope of influences on the ordinary man. It is also published on the most important pages in those situations when a journalist has no words to describe the horror that occurred, so it is not a mere reproduction of the tragedy. Its power lies in the hidden suggestiveness of the message, because the choice of frames and perspectives provides the consumer with an opportunity to construct the point on his/her own. The photograph may also change the conscience of the public about a social problem.¹¹

Some topics, such as sexual violence, family violence and violence among young people, require a particularly sensitized approach, as well as additional education of the professionals working in the media. It is quite important that there is awareness of personal responsibility, self-analysis, continued education – formal and informal – in order not to

---

¹¹ One example showing the power of journalist photographs is a tragic event from the European migrant crisis that reached its culmination in summer 2015. Namely, Tony Bunyan (Bunyan, 2015, p. 11) stresses that “to millions of people throughout Europe, the refugee crisis became ‘real’ when the picture of Aylan Kurdi, three-year-old Syrian boy who was found drowned on the Turkish coast, became viral globally at the beginning of September 2015”, i.e., when the photograph was distributed in the press, electronic media and on informative web-portals, as well as in social media (Jevtović & Bajić, 2019a, p. 510).

cause harm to others. Today the reader has less and less time for analyzing each word in detail, and browsing through content, “he only has a quick look at the overall graphic design and makes a stop only if interested in a certain element”. Such is the “trajectory of the reader’s eye: the photograph – the heading – the chart (if any) – the text” and that is why “the photograph must first interest, attract, and then provoke a reaction in the recipient of the message, or the reader” (Veselinović, 2005, p. 50).

The analysis has pointed to some other relevant elements, where the actors of the contents from the black chronicle segment are women rather than men, which could be interpreted by increased violence against women in the family, i.e., larger media visibility of that problem. In the age structure, there is almost an equal percentage of the young (about 37%) and the elderly (about 35%), which partly derives from the increased interest in *necrophile journalism*.

CONCLUDING CONSIDERATIONS

The contents from the black chronicle segment being widely read and the reporters’ testimony bringing closer the bleak and tragic reality carry a further risk of the audience gradually becoming accustomed and resistant to the various scenes of violence and, even more dangerously. The images of violence, human dramas, conflicts and death, attract more attention than the images of success or everyday lives of ordinary people. Reports about pathological situations made of tribulations, pain, tears and suffering (including the physical ones) are read on a large scale, while the reports about violent events, supplemented by corresponding photographs, are usually published on cover pages of, first of all, tabloids.

It has been observed that daily newspapers deal with the topics of violence and death on a larger scale, but also that the quality of reporting does not correspond to the quantity of the published texts. Therefore, it has been noticed that in Serbian daily press there are rarely texts elaborating on a problem, explaining it further or with interviews of adequate interlocutors from relevant institutions or the academic community. One of the consequences of the dominant way of approaching to the black chronicle segment in daily press, as well as generally speaking, is that the stereotypes are promoted as a categorial form of conscience, with the help of which mass media shape the view of the world. They may be a form of transmitting non-truths or semi-truths, whereas their danger is consistent because the imposed views, attitudes and values can be further preserved and even empowered for a long time in the future.

Looking at the content from the black chronicle segment in everyday circumstances of Serbian daily newspapers, it can be concluded that serious newspapers invest certain efforts in the maintenance of professional standards of journalist profession, unlike tabloids that dominate the media space. During the analyzed time interval, there was almost not a day when the pages with the contents from the black chronicle segment did not reveal certain details from the victim’ lives, potential perpetrators of criminal acts, or even some judges, politicians or public figures being connected with the perpetrated act. In addition, in the same line, generally speaking, there are clearly inappropriate photographs, identification of the victims of violence and other examples of destroying the dignity of the victims that should be protected by the media. There are also manipulations with the statements from

confidential sources, the disclosure of the data about victims during the ongoing investigation, the disclosure of details from the lives of their families etc. Such unprofessional acting, which also includes the disrespect for the presumption of innocence, exacerbates or prevents the impartial work of the courts of law. Selectively processed or constructed stories lead to the position of those who impose the dominating narrative as a way of thinking.

Because of all this, it is necessary to work on emancipation in two directions. It is necessary to demand stronger responsibility of editorial staff, editors and journalists themselves, having in mind often extraordinary sensitivity when speaking about such topics, where the limits of journalist ethics are consciously and unconsciously crossed, with one of the reasons being insufficient education. However, it is extremely important to advocate for greater media literacy because it would lead the public to interpret content in a better-quality critical manner and to understand various components making it and affecting the creation of such content. Those media-educated readers would be able to reach a critical mass that would itself become an important corrective factor regarding contents that do not meet journalist standards.

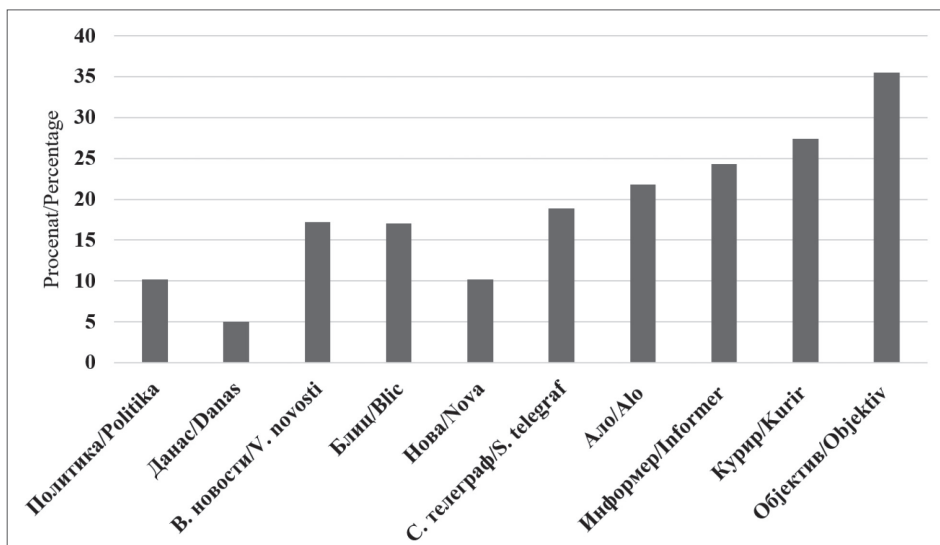
REFERENCES / ЛИТЕРАТУРА

- Avramović, Z. & Vujačić, M. (2010). Relationship between qualitative and quantitative method in textbook research, *Teme* 34 (2), 447–461 [In Serbian]
- Bajić, P. (2017). Online press: the relations between the content in print and online editions of daily newspapers. *CM: Communication and Media*, XII (39), 57–82. DOI: [10.5937/comman12-9129](https://doi.org/10.5937/comman12-9129). [In Serbian]
- Bajić, P. (2021). *Being Fourth: the Champions without an Olympic Medal*. Beograd: Fakultet za sport. [In Serbian]
- Bjelica, M., Đorđević, T., Popović, M. & Slavković, D. (1979). *Lexicon of journalism*. Beograd: Savremena administracija. [In Serbian]
- Brigs, A. & Kobli, P. (2005). *The media: an introduction*. Beograd: Clio. [In Serbian]
- Bunyan, T. (2015). The view from Brussels: missed opportunities to call the European union to account. In: A. White (ed.), *Moving stories: international review of how media cover migration*, 10–17. London: Ethical Journalism Network. Available at <https://ethicaljournalismnetwork.org/wp-content/uploads/2016/08/moving-stories-ejn.pdf>.
- Coleman, R., McCombs, M., Shaw, D., & Weaver, D. (2009). Agenda setting. In: K. Wahl-Jorgensen & T. Hanitzsch (eds.), *The handbook of journalism studies*, 147–160. New York and London: Routledge.
- Entman, R. M., Matthes, J. & Pellicano, L. (2009). Nature, sources, and effects of news framing. In: K. Wahl-Jorgensen & T. Hanitzsch (eds.), *The handbook of journalism studies*, 175–190. New York and London: Routledge.
- Jevtović, A. (2021). Media trials in the discourse of Serbian daily press. *Kultura polisa: časopis za negovanje demokratske političke kulture*, XVIII (45), 127–141. DOI: [10.51738/Kpolisa2021.18.2r.2.03](https://doi.org/10.51738/Kpolisa2021.18.2r.2.03). [In Serbian]
- Jevtović Z, Petrović R. & Aracki Z. (2014). *Genres in contemporary journalism*. Jasen: Beograd. [In Serbian]

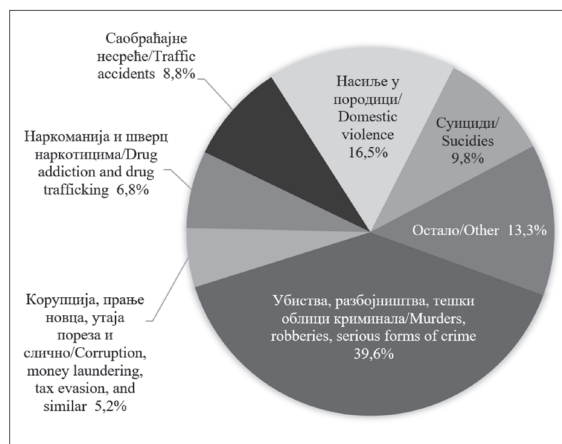

- Jevtović, Z. & Bajić, P. (2018). Cultural policy on the front pages of daily newspapers in Serbia. *Kultura: časopis za teoriju i sociologiju kulture i kulturnu politiku*, 160, 274–290. DOI: [10.5937/kultura1860274](https://doi.org/10.5937/kultura1860274). [In Serbian]
- Jevtović, Z. & Bajić, P. (2019a). Fragments of the European migrant crisis image in the Serbian daily newspapers. In: N. Macanović, J. Petrović & G. Jovanić (eds.), *The position of marginalized groups in society*, 509–515. Banja Luka: Centar modernih znanja; Beograd: Resursni centar za specijalnu edukaciju. DOI: [10.7251/ZCMZ0119509](https://doi.org/10.7251/ZCMZ0119509). [In Serbian]
- Jevtović, Z. & Bajić, P. (2019b). The failed transition of Serbian media system. *Sociološki pregled* 53 (3), 1020–1045. DOI: [10.5937/socpreg53-22587](https://doi.org/10.5937/socpreg53-22587).
- Kesić, D., Dželetović, M. & Tomić, M. (2020). The presentation of crime in news media. *Sociološki pregled* 54 (4), 1415–1436. DOI: [10.5937/socpreg54-28533](https://doi.org/10.5937/socpreg54-28533).
- Kesić, D., Radojević, K. & Dželetović, M. (2022). The impact of the national security system on the prevention of security threats in the Republic of Serbia: attitudes of secondary school students. *Sociološki pregled* 56 (1), 354–382. DOI: [10.5937/socpreg56-35763](https://doi.org/10.5937/socpreg56-35763).
- Krippendorff, K. (2004). *Content analysis: An introduction to its methodology (second edition)*. Thousand Oaks; London; New Delhi: SAGE publications.
- Kunczik, M. & Zipfel, A. (2006). *Introduction to science about media and communicology*. Zagreb: Zaklada Friedrich Ebert. [In Croatian]
- Milenković, V. & Milenković, D. (2022). Football in the chain of fan violence – from media perspective. *Sociološki pregled* 56 (1), 305–327. DOI: [10.5937/socpreg56-35221](https://doi.org/10.5937/socpreg56-35221).
- Miletić, M. & Miletić, N. (2021). *Lexicon of communicology*. Beograd: Jasen. [In Serbian]
- Milivojević, S. (2015). *Media, ideology and culture*. Beograd: Peščanik; Fabrika knjiga. [In Serbian]
- Milivojević, S. (28.12.2007). Tabloidization of the daily press in Serbia. *Mediacentar*. Available at: <https://www.media.ba/bs/menadzment-novinarstvo/tabloidizacija-dnevne-stampe-u-srbiji>. [In Serbian]
- Mršević, Z. (2015). *Between stereotypes and entertainment: media in Serbia 2014 about gender-based violence*. Beograd: Program Ujedinjenih nacija za razvoj. [In Serbian]
- Veselinović, M. (2005). *Photography in print means of propaganda*. Novi Sad: Fakultet tehničkih nauka Univerziteta u Novom Sadu. [In Serbian]
- Vojinović, M. (2022). *Tabloidization vs. reality: violence against women in partner relationships*. Bar: Udruženje “Umjetnost bez granica”. [In Serbian]

ПРИЛОГ / APPENDIX

Графикон 1. Удео текстова из сегмента црне хронике у укупном броју текстова по посматраним дневним новинама од 3. до 12. децембра 2021. (у %) / Chart 1. Share of the texts from the black chronicle segment in the total number of texts by surveyed dailies in the period 3-12 December 2021 (in %)

Графикон 2. Удео текстова из сегмента црне хронике у посматраним дневним новинама од 3. до 12. децембра 2021. према формираним тематским блоковима (у %) / Chart 2. Share of the texts from the black chronicle segment in the surveyed dailies in the period 3-12 December 2021 by the formed thematic blocks (in %)